

ZPRÁVY

4. VALNÁ HROMADA SDRUŽENÍ PRO STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM

Sdružení pro stavebně historický průzkum (SPSHP) se stalo již stabilní a respektovanou platformou specialistů na výzkum, průzkum a dokumentaci historických staveb, kteří usilují o rozvoj těchto disciplín (všeobecné informace o sdružení na www.svornik.cz). 42 účastníků z Čech i Moravy se sešlo 22. 1. 2004 v NPÚ – ÚP, aby zhodnotilo svou činnost v uplynulém roce a seznámilo se s plány na rok příští.

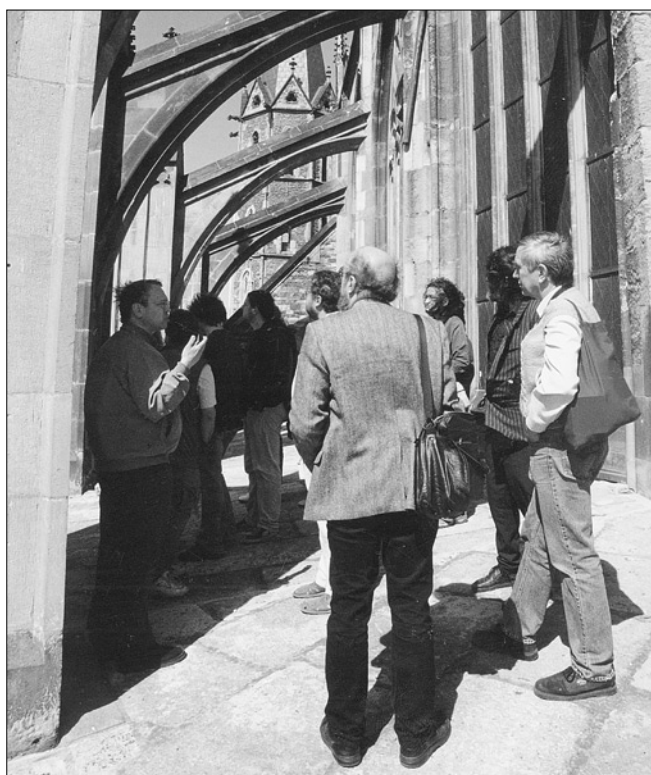
Během jednání bylo přijato dalších 6 nových členů Sdružení, ale hned na počátku jsme si museli připomenout i velkou ztrátu nejen našich řad v osobnosti nedávno zesnulé paní doc. ing. arch. Milady Radové-Štikové.

V rámci činnosti Sdružení byla v roce 2003 uskutečněna výjezdní setkání do kostelů v Chrudimi a Kočí, Skutči a Lažanech, Žatci, Zábou nad Labem a záměcku ve Varvažově, jejichž cílem je zhodnocení a doplnění závěrů v objektech provedených průzkumů. Další exkurze jsou dlouhodobě plánovány (viz www.svornik.cz). Za podpory FA ČVUT byla organizována konference „okna a dveře“ v Nových Hradech, členové Sdružení opět patřili k hlavním aktérům konference Dějiny staveb 2003 v Nečtinách. Rada Sdružení dále sledovala situaci s odmítnutým návrhem nového památkového zákona; jak informoval starosta SPSHP Petr Macek, byly upřesněny obecné teze hodnocení i konkrétní připomínky k návrhu ze strany Sdružení. Na činnost Sdružení přispělo v loňském roce MK ČR a část finančních prostředků věnovala společnost Archaia.

V průběhu jednání seznámili P. Macek a V. Razím přítomné členy se stavem chystaných nových výzkumných záměrů v rámci institucionálně podporovaného výzkumu a vývoje Národního památkového ústavu na léta 2005–2011, kde jeden z poměrně preferovaných úkolů se má týkat průzkumů a dokumentace nemovitých památek. Celou oblast si rozdělili zmínění garanti na problematiku operativních průzkumů a dokumentace a standardního SHP. Především operativní činnost představuje nikoliv zpochybňovanou, ale přesto systematicky prakticky nerealizovanou část poznávání a aktivní ochrany památek. Vycházejí ze své osmileté praxe památkáře – realizátora operativních průzkumů a dokumentací – bych zde rád připojil krátkou poznámku k chystanému záměru: Už při projednávání nových cílů institucionálního výzkumu v NPÚ se diskutovalo o tom, že institucionální výzkum, podporovaný převážně formou dlouhodobých grantů, nemůže být systematickým řešením regulérních kontinuálních činností památkové péče. Platí to beze zbytku i pro oblast průzkumu a dokumentace. Dále platí, že i když se do institucionálního výzkumu NPÚ mohou zapojit také další externí odborníci, týká se především profesionálních památkářů, a není tudíž dostatečným ná-

strojem nezbytného víceoborového zkoumání a dokumentování památek (minimálně by k němu bylo třeba rozvíjet mezirezortní výzkumné záměry, zapojení specialistů mimo řady památkářů, např. pomocí účelových grantů, a především vytvořit v rámci památkové péče stabilní, účinnou, a tudíž podporovanou platformu pro interdisciplinární bádání). Z výše uvedených důvodů by proto nebylo správné očekávat od právě koncipovaných záměrů, že se stanou nositelem a garantem nového systémového řešení chybějících činností oboru průzkumu a dokumentace stavebních památek. Domnívám se ale, že nové záměry by se mohly stát dobrým impulsem, vypracovat rozbor situace, návrhy řešení (včetně slibované metodiky operativního průzkumu a dokumentace) a jejich dílčí ověření, což je obecně fáze chybějící většině památkářských koncepčních strategií. Výzkumné záměry nemohou nahradit nezbytné organizační, odborné a personální opatření NPÚ v dané oblasti.

V souvislosti s řešením otázek operativního a standardního průzkumu a dokumentace padl i dotaz na vzdělávání v této odbornosti, přičemž odpověď byla jakýmsi

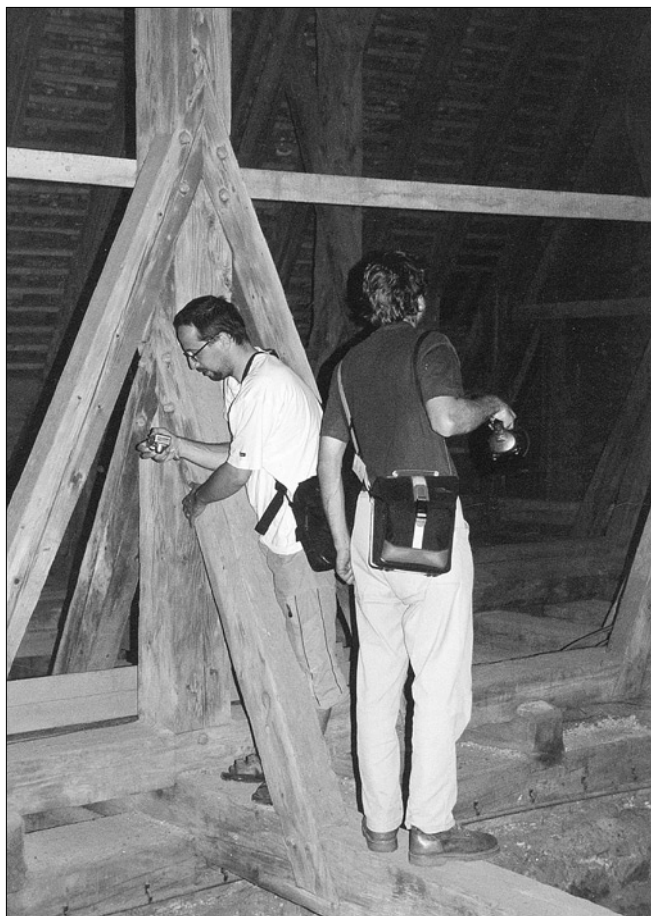

Obr. 1: V rámci terénního semináře v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně v dubnu 2004 seznámili autoři právě dokončeného SHP početné účastníky s mnoha přehlíženými detaily i souvislostmi stavby a jejího vývoje (foto V. Jesenský).

stručným přehledem o předmětech zabývajících se výukou stavební historie či stavebně historickým průzkumem v rámci různých vysokoškolských studijních programů. Z informací podaných několika přítomnými členy Sdružení, kteří se pedagogicky podílejí na této výuce, mne nejvíce zaujala poznámka L. Lancingera, že by se nemělo zapomínat rovněž na výuku specialistů na archivní rešerše pro dané průzkumy, a především informace M. Hauserové, která naznačila, že na FA ČVUT bude snaha rozvíjet danou oblast výzkumně v rámci činnosti Centra pro výzkum technického dědictví řízeného rektorem ČVUT. Lze si než přát, aby aktivita renomovaných odborníků z FA ČVUT v oboru stavebních dějin a souvisejících specializací včetně SHP, historických konstrukcí a pod. nacházela stále větší uznání a dobré podmínky. Oblast technických a industriálních památek včetně prospekce a inventarizace je řešena jako do značné míry specifická a neprovázaná s péčí o památky stavební (po stránce metodické, personální atd.), a nikdo s ní tedy nespojuje SHP, stavební historii či historické stavební konstrukce s jejich průzkumy.

Na téma archivace elaborátů SHP referoval M. Ebel. Konstatoval další nezdařený pokus o získání grantu GA ČR na projekt Centrálního archivu SHP ve Státním ústředním archivu. Ačkoliv byl návrh projektu přepracován ve smyslu posílení jeho výzkumné role (hodnocení získaných elaborátů, vytvoření on-line přístupného celorepublikového seznamu všech elaborátů SHP, obdobně zahraniční i domácí bibliografie k problematice průzkumů atd.), zůstal zřejmě především jeho základní úkol, opatrování a archivace více- a méně průzkumů, poněkud sporným vědeckým úkolem. M. Ebel tudíž správně vyvodil potřebu upustit od představy udržování archivace z grantů a nezbytnost jednat o novém přístupu k zajištění důsledného, bezpečného a dostupného ukládání elaborátů SHP s vedením Národního památkového ústavu. Mohu jen dodat, že při takovém jednání se bude nejspíše třeba zamyslet nad základním řešením, zda bude utvářen centrální archiv jako paralelní k archivaci v územních pracovištích NPÚ, což by mimo jiné znamenalo přesně vymezit, které fondy a proč budeme dublovat (jen SHP, nebo i nálezové zprávy, restaurátorské zprávy, zaměření atd.). Další možností je, že bude zaveden jednotný, striktnější režim při opatrování a ukládání v daných pracovištích a zároveň veden a doplňován on-line zpřístupněný centrální registr daných elaborátů.

Z plánů na letošní akce byli členové Sdružení informováni o konferenci na téma „střechy a krovy“ 9. – 12. 6. 2004 v Třebíči, připravované krovovou sekcí Sdružení a o 5. ročníku konference Dějiny staveb 2. – 4. 4. 2004 v Nečtinách. SPSHP vedle dílčích úprav Stanov a výběru grafického lo-

Obr. 2: Avizovaná konference Střechy a krovy se uskutečnila v červnu 2004 v Třebíči. Během pečlivě připravené exkurze obdivovali zúčastnění odborníci i entuziasté také pozdně gotický krov v kostele sv. Jakuba v Jihlavě (foto V. Jesenský).

ga zvolilo i novou Radu ve složení P. Macek (starosta), V. Razím, J. Varhaník, J. Bláha, J. Škabrada. V závěrech Valné hromady byla Rada zavázána projednat další postupy archivace elaborátů SHP se zástupci NPÚ, sledovat a jednat se všemi odpovědnými institucemi ohledně možného dalšího zpracovávání památkového a potažmo stavebního zákona.¹⁾

VÍT JESENSKÝ

1) Do vydání časopisu se uskutečnily tyto akce organizované nebo spoluorganizované SSHP: terénní seminář v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně, konference Dějiny staveb 2004 v Nečtinách, konference „střechy a krovy“ v Třebíči.